

گزارش یک
اکبر محمودی

پایتخت در محاصره نخاله‌های ساختمانی

در شهر تهران روزانه ۴ هزار و ۳۰۰ تن نخاله ساختمانی تولید می‌شود که تنها ۱۰ تا ۱۵ درصد این زباله‌ها بازیافت و بیش از ۸۰ درصد آن دیو می‌شود

شهر همچون موجود زنده‌ای است که ساخت‌وساز و احیای بافت‌های فرسوده و فعالیت‌های عمرانی سبب تولید نخاله‌های ساختمانی می‌شود؛ نخاله‌های ساختمانی بخشی زیادی از زباله‌های شهری را در بر می‌گیرد. دور ریختن زباله‌های ساختمانی، دور ریختن سرمایه‌های شهر و آلوده کردن اراضی و محیط‌زیست حاشیه پایتخت است. احداث کارخانه‌های جدید برای بازیافت مصالح ساختمانی علاوه بر آنکه می‌تواند به حفظ زیست شهری کمک کند می‌تواند بخش زیادی از مصالح مورد نیاز فعالیت‌های عمرانی شهری را نیز تأمین کند.

دور ریز نخاله‌های ساختمانی در اطراف شهرها و جاده‌ها

تخلیه و وا شدن نخاله‌های ساختمانی در اطراف شهرها و جاده‌ها نشان از آن دارد که هنوز در زمینه بازیافت نخاله‌های ساختمانی کاری در خور توجه صورت نگرفته است. بیشتر نخاله‌های ساختمانی که دارای آلودگی‌های فراوان است، در مسیر شهرستان‌های کوچک روستاها و متأسفانه حتی در مسیر مناطق خوش آب و هوا و گردشگری ریخته می‌شود. این نخاله‌ها و پسماندهای ساختمانی به وسیله کامیون‌های شخصی در حریم شهرها را می‌شود و به علت سودجویی رانندگان به جای مراجعه به مرکز جمع‌آوری پسماند در نزدیک‌ترین مکان تخلیه می‌شود.

پسماندهای ساختمانی و عمرانی بخش عمده‌ای از پسماندهای شهری را به خود اختصاص می‌دهند که علاوه بر هزینه‌های بسیار، دفع آن عواقب نامطلوبی نیز برای محیط زیست در پی دارد. حجم نخاله‌های ساختمانی و عمرانی به حدی است که اکنون این مسئله نه تنها در ایران بلکه در کشورهای پیشرفته نیز به یک مشکل اجتماعی و زیست محیطی تبدیل شده است. ترکیب و درصد مواد تشکیل دهنده نخاله‌های ساختمانی در مناطق مختلف دنیا تابع نوع و نحوه زندگی، نوع صنعت ساختمان، ترکیب و بافت جمعیتی از قبیل خاک و مخلوط‌های حاصل از خاکبرداری، شیشه، بتن، ملات گچ و خاک، کاشی و سرامیک، ملات

ترافیگ

ماسه و سیمان، قیر و گونی، سنگ، موزاییک، تیرچه سقفی، چوب و سایر پسماندهای مشابه است.

بازیافت کمتر از ۱۵ درصد نخاله‌های ساختمانی پایتخت

در گوشه و کنار شهر تهران ساخت و ساز و نوسازی بافت‌های فرسوده همچنان ادامه دارد. تولید، حمل و دفن نخاله‌های ساختمانی علاوه بر تحمیل هزینه‌های سنگین به شهر عامل مهم تخریب محیط‌زیست در حریم شهر تهران نیز به حساب می‌آید. بر این اساس مدیریت شهری درصدد است تا با احداث کارخانه بازیافت و استحصال نخاله‌های ساختمانی ضمن تفکیک این ضایعات و نخاله‌ها، بازیافت مواد و مصالح ساختمانی را دنبال کند. تولید هزاران تن نخاله ساختمانی در شهر تهران مسائل و مشکلات زیست‌محیطی فراوانی را به شهر و شهروندان تحمیل می‌کند. بازیافت نخاله‌های ساختمانی در دوره‌های مختلف مدیریت شهری با عناوین مختلف دنبال شده است ولی تا کنون این مهم که نقشی حیاتی در حفظ محیط‌زیست داشته، محقق نشده است. در این خصوص رئیس اداره محیط زیست شهر تهران با بیان اینکه فقط در تهران روزانه ۴ هزار و ۳۰۰ تن نخاله ساختمانی تولید می‌شود، گفت: متأسفانه تنها ۱۰ تا ۱۵ درصد این زباله‌ها بازیافت می‌شود و بیش از ۸۰ درصد آن دیو می‌شود.

محمدحسین بازرگیر با اشاره به افتتاح واحد بازیافت نخاله‌های ساختمانی در گوڈ ابعلی اظهار کرد: ظرفیت این واحد بازیافت حدود ۳هزار تن است و می‌تواند این مقدار نخاله و آوار ساختمانی را بازیافت کند. رئیس اداره محیط زیست شهر تهران با بیان اینکه بازیافت نخاله‌های پسماندهای ساختمانی بخشی از فرایند مدیریت پسماند است و سبب می‌شود این نوع زباله‌ها دوباره به چرخه مصرف بازگردانده شوند، گفت: دفن و دیووی نخاله‌های ساختمانی به فضای زیادی نیاز دارد. با ادامه روند کنونی در آینده دیگر فضایی برای دفن این نوع پسماندها نخواهیم داشت، همچنین دیووی زباله‌های ساختمانی باری روی

ایران ششهر

ایرانشهر ۸۸۶۹۴۷۱

درد

در حالی که نخاله‌های ساختمانی در کشورهای پیشرفته و صنعتی در چرخه مجدد جهت تولید ساختمان قرار می‌گیرد، در ایران هنوز راهسازی در طبیعت و آسیب به محیط زیست بهتر یین و ساده‌ترین کار است و فقط بخش بسیار کمی از نخاله‌های ساختمانی در چرخه بازیافت قرار می‌گیرد و همین امر لزوم ایجاد تغییرات اساسی در مدیریت تخریب ساختمان را دوچندان کرده است

تدوین سند توسعه محله‌ای و ارائه به شورای شهر

دوش طبیعت است و آلودگی‌های محیطی را در پی دارد، از این رو بازیافت آنها سبب می‌شود که مشکلات اینچنینی از بین برود. به گفته بازرگیر، دو مرکز دفن پسماند ابعلی و آزادکوه نیاز دارند تا به طور مستمر به‌روزرسانی شوند و مشکل اصلی ما در سایت دفن پسماند آزادکوه متصاعد شدن بوی نامطبوعی از آن است تا جایی که در مسیر فرودگاه امام (ره) نیز این بو احساس می‌شود. رئیس اداره محیط زیست شهر تهران با بیان اینکه مشکل گوڈ ابعلی نیز از تقاع زیاله و دیووی زیاد در آن است، گفت: حجم زیادی از زباله‌ها طی سالیان دراز در این مکان دیو شده است. هر چند که در سال‌های اخیر اقداماتی برای بهبود وضعیت زیست‌محیطی این محل انجام شده ولی هنوز کافی نیست.

وی با تأکید بر اینکه کامیون‌های مخصوص حمل نخاله‌های ساختمانی باید ساماندهی شوند و پیمانکاران حمل نخاله‌ها تحت مدیریت مناسب و هوشمند قرار بگیرند، گفت: کامیون‌های حمل نخاله باید مجهز به GPS شوند تا مسیر تردد آنها مشخص شود و امکان تخلیه زیاله را در هر نقطه‌ای نداشته باشند.

متأسفانه در حالی که نخاله‌های ساختمانی در کشورهای پیشرفته و صنعتی در چرخه مجدد جهت تولید ساختمان قرار می‌گیرد، در ایران هنوز راهسازی در طبیعت و آسیب به محیط زیست بهترین و ساده‌ترین کار است و فقط بخش بسیار کمی از نخاله‌های ساختمانی در چرخه بازیافت قرار می‌گیرد و همین امر لزوم ایجاد تغییرات اساسی در مدیریت تخریب ساختمان را دوچندان کرده است. تحقیقات نشان می‌دهد که ۴۰ درصد از سنگ‌دانه‌ها و ۸۰ درصد از ریزدانه‌های موجود در نخاله‌ها را می‌توان در تولید بتن به کار برد. مواد بازیافتی نخاله‌های ساختمانی قابل استفاده در کف‌سازی‌ها، پیاده‌روسازی‌ها و زبرسازی معابر هستند. برای مدیریت این نخاله‌ها باید اقدامات مؤثر و هماهنگی صورت گیرد تا موجب مشکلات و ایجاد اختلال در نظم و زیبایی شهر نشود. خاک‌های تولیدی حاصل از عملیات خاکبرداری با توجه به جنس و مرغوبیت می‌تواند بازیافت به بهترین شکل ممکن تکمیل شود.

درد

در کل کشور سالانه فقط ۳۳۰ هزار دستگاه خودروی تاکسی باید نوسازی شود و این برای خودروسازی که سالانه ۲ میلیون خودرو تولید می‌کند عددی نیست، اما نوسازی ناوگان تاکسیرانی برای خودروساز اولویت ندارد

نداده است.

مدیرعامل سازمان تاکسیرانی شهر تهران با بیان اینکه تعهداتی قرار بود از سوی بخش دولتی در بخش اقساط خودرو صورت گیرد، گفت: در بودجه پیشنهادی اmsال اعتبار خوبی برای نوسازی تاکسی‌ها در نظر گرفته شده است و یکی از مباحث دیده شده تحویل خودرو است.

مدیرعامل سازمان تاکسیرانی شهر تهران با بیان اینکه قرار بود امسال ۱۰ هزار خودرو در تهران نوسازی شود، گفت: ولی فقط ۷۰۰ تاکسی نوسازی شده و در سال گذشته ۴۴۰۰ خودرو و در سال ۱۲۰۹۵ هزار خودرو نوسازی شده است.

وی با بیسان اینکه تحویل خودروی شخصی برای خودروسازان در اولویت است، گفت: در کل کشور سالانه فقط ۳۳۰ هزار دستگاه خودروی تاکسی باید نوسازی شود و این برای خودروسازی که سالانه ۲ میلیون خودرو تولید می‌کند عددی نیست، اما متأسفانه نوسازی ناوگان تاکسیرانی برای خودروساز اولویت ندارد.

تیتیر شهر

توسعه پایتخت با عبور از توسعه محلات شکل می‌گیرد

بخش‌های فرسوده و ناپایدار شهری چشم‌انتظار تدوین سند توسعه محلات

کلاتشهر تهران ۳۷۴ محله دارد که وجود مسائل و مشکلات متعدد در همه بخش‌ها سبب شده تا اداره کلاتشهر تهران نیازمند مشارکت و تعامل دوسویه مدیران شهری و شهروندان باشد. در این میان اداره شهری به این وسعت نیازمند تعامل و مشارکت از پایین به بالاست چراکه بسیاری از مسائل و مشکلات شهری می‌تواند در بستر وجود زیرساخت‌ها و با حضور شهروندان و مشارکت واقعی آنان در حل مشکلات صورت بپذیرد تا آنجایی که اگر مسائل و مشکلات شهری در همه حوزه‌ها از بخش‌های کوچک یعنی محلات آغاز شود می‌تواند منجر به نتایج مطلوب در حوزه ارتقای زندگی شهرنشینان شود. البته باید در نظر گرفت که بسیاری از محلات فرسوده و قدیمی شهر نیازمند سند توسعه هستند تا با اختصاص بودجه و برنامه‌ریزی منطبق با نیاز محله توسعه یابند و این امر ممکن نخواهد شد مگر آنکه سند توسعه محلات تدوین و به خصوص در بافت‌های فرسوده و ناپایدار پایتخت به مرحله اجرا در آید. با توجه به اینکه اجرای طرح‌های شهرسازی و عمرانی در محله‌های شهر تهران نیاز به تدوین سند توسعه محلات دارد، اما همچنان خبری از تدوین این سند مهم از سوی شهرداری تهران نیست، این در حالی است که از ابتدای فعالیت دوره جدید مدیریت شهری تهران، محله‌محوری طرح‌های بزرگ و کوچک شهری از جمله مسائلی بود که هم اعضای شورای شهر تهران و هم دو شهردار پیشین پایتخت بر آن تأکید داشتند. هر چند در اواخر دوره قبلی مدیریت شهری با هدف اجرای طرح نوسازی بافت فرسوده در محلات پایتخت سند توسعه محلات مناطق ۲۲گانه شهر تهران در حال تدوین بود، اما به نظر می‌رسد که تدوین اسناد مذکور یا اصلاح آن در دوره جدید به دلایل نامعلومی متوقف شده است.

تدوین سند توسعه محله‌ای و ارائه به شورای شهر

انطور که معاون برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورای شهر دار تهران اعلام کرده است، تدوین سند توسعه محلات پایتخت در راستای تدوین برنامه سوم توسعه شهر تهران تا پایان سال آینده انجام می‌شود و طبق برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شده است قرار است تا پایان امسال، سند توسعه ۱۵۰ محله تدوین و به اجرا گذاشته شود.

سکینه اشرفی در این باره به ایسنا توضیح داده است: بر اساس مصوبه سیاستگذاری شورای اسلامی شهر تهران که در اسفندماه سال گذشته ابلاغ شد، برنامه سوم توسعه شهر تهران باید در سطوح مختلف و با مشارکت ذینفعان مختلف تدوین شود که در همین راستا، سند توسعه محلات، به عنوان جزئی ترین سند توسعه‌ای در پایتخت با همکاری مردم، شورایاری‌ها و سمن‌ها در دست تهیه است.

به اعتقاد معاون توسعه و برنامه‌ریزی شهرداری تهران، با توجه به شناخت خوبی که دفاتر نوسازی محلات از موقعیت‌های محلی دارند، کار تدوین برنامه توسعه محلات به این دفاتر واگذار شده است که برای ۱۵۰ محله تا پایان امسال و برای سایر محلات شهر تهران نیز تا پایان سال آینده، این برنامه توسعه آماده می‌شود.

به گفته وی، ۱۵۰ محله‌ای که امسال برنامه توسعه آنها تدوین و به شورای شهر ارائه می‌شود، عمدتاً محلات دارای بافت فرسوده یا در معرض آسیب‌های اجتماعی هستند که نیاز به مداخله فوری و جدی در آنها احساس می‌شود. البته برنامه توسعه محله‌ها، با توجه به ویژگی‌های هر محل، برای همه محلات به طور خاص تهیه خواهد شد.

در حالی کار تدوین سند توسعه ۱۵۰ محله شهر تهران تا پایان سال توسط شهرداری تهران انجام خواهد شد که در دوره گذشته مدیریت شهری با هدف نوسازی بافت فرسوده محلات شهر تهران این طرح‌ها تدوین شده بود و سؤال اینجاست که چرا شهرداری تهران اقدام به اصلاح سندهای پیشین و به روز شدن آن نکرده است و در نظر دارند تا صرف هزینه‌ای دیگر این اسناد از ابتدا تدوین شود.

توسعه محله‌ای با بازآفرینی نقش شهروندان

برقراری ارتباط عمیق و مؤثر با شهروندان محلات، کاهش شکاف بین مردم و مسئولان شهری، تلاش جهت تغییر رفتار شهروندان و افزایش حس مسئولیت‌پذیری، افزایش مشارکت مردمی در حفظ و نگهداری و آبادانی محلات، توسعه و کمک به فعالیت‌های خیرخواهانه، ارتقای جایگاه و نقش همسایگی در محلات به‌خصوص در موضوع آبار تمان‌نشینی، توجه به شرکت شهروندان در فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و تفریحی و جلوگیری از بروز آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی و کمک به بهبود شرایط افراد و اقشار آسیب‌پذیر

در محلات را می‌توان از جمله اقدامات شوراییاری‌ها در دوره‌های فعالیت آنان عنوان کرد. هویت‌بخشی به محلات و استفاده از پتانسیل و ظرفیت‌های نخبگان محلی برای توسعه و آبادانی محلات نیز از جمله فعالیت‌های مهم این نهاد‌های مردمنهاد است که سبب شده محلات شهر تهران جان دوباره بگیرند، هر چند در این مسیر اعضای شوراییاری که به صورت داوطلبانه وارد عرصه خدمت شده‌اند با مشکلات و مسائل بسیاری روبه‌رو بوده‌اند اما اینکه شهروندان به عنوان پشتوانه آنان همیشه در صحنه حضور دارند، سبب شده است تا تحلل مسائل و مشکلات بر آنان آسان شود، بنابراین لازم است در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی‌های جدید به جایگاه شوراییاری‌ها توجه ویژه‌ای صورت بگیرد تا اعضای شوراییاری که منتخب شهروندان محلات هستند بتوانند بیش از گذشته برای خودمترسانی به شهروندان محلات گام بردارند.

با این حال در کنار تدوین سند توسعه محلات باید در نظر داشت که توسعه شهری با توسعه محلات در ارتباط مستقیم قرار دارد. بر این اساس شوراییاری‌ها باید بتوانند با استفاده از تجربیات گذشته به محلات شهری هویت داده و مسائل و مشکلات پنهان و آشکار محلات را از طریق مطالبه‌گری از مدیریت شهری و دستگاه‌های شهری برطرف کنند.

تصویر شهر در شبکه‌های مجازی

برگزاری اولین جشنواره گل و گیاه در حاشیه تهران محله کشار علیا